

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.167/2025/6.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

Komáromi, Körmendi és Weisz Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe

Az alperes:

alperes

alperes címe

Az alperes képviselője:

Giró Szász és Társai Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe1

A per tárgya:

sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

31.P.20.029/2025/7/II.

A fellebbezést benyújtó fél:

alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja és a keresetet teljesen elutasítja. Mellőzi a cég1 Kft.-t perköltség és illeték megfizetésére kötelező rendelkezéseket.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a cég1 Kft.-nek 1.079.000 (egymillió-hetvenkilencezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, továbbá az államnak 36.000 (harminchatezer) forint kereseti és 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése e határozat meghozatalától számított 60. napon esedékes.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az alperes által üzemeltetett ancor.hu internetes portálon 2024. szeptember 13-án „A kiadó olyan szerző novelláját jelenteti meg, aki érintett volt egy másik kiadó elleni honlaprongálásban” című cikk jelent meg.

[2] Az írás szerint a sajtóközlemény témája a kiadó kiadó által évente kiírt novellapályázatának elbírálása, annak bemutatása, hogy „a kiadó által vállalt anonim elbírálás a gyakorlatban nem érvényesül: a pályázók szűk köre az indokoltnál bizalmasabb viszonyt ápol a kiadó közismert szerkesztőjével, aki a folyamatos, közvetlen kapcsolat fenntartásával megkerüli a részrehajlásmentes elbírálást szolgáló vállalat, miközben közösségi médiás gesztusaival olyan emberi minőség felé tereli a megjelenésben reménykedő szerzőket, amely méltatlan az általa képviselt, harmincéves múlta visszatekintő kiadóhoz. még inkább a hazai tudományos -fantasztikus irodalom fél évszázados történelméhez.

[3] Az írás első részében a mondanivaló lényeges összefoglalásának körében szerepel, hogy

[4] „•Ez a kapcsolat a szerkesztő számára kedvezőtlen közéleti események idején felerősödik, és az antagonizált szereplők közös szapulása mellett elvétve arra is kiterjed, mivel készülnek az egyes szerzők pályázni a kiadó következő kiírására.

[5] •felperes év közben arra buzdította az egyik ilyen pályázót, hogy ne válaszoljon egy bizonyos sajtótermék kényes témákat feszegető kérdéseire, így arra se: milyen kapcsolatban áll a kiadók döntéshozóival, minek köszönhetette a novellái megjelenését (...)

[6] • Ez a nyertes pályázó érintett volt egy másik kiadó elleni honlapprongálási kísérletben, mellyel felperes már jóval korábban tisztában lehetett, de a 368 pályázó közül 13 szerző mellett mégis ennek a szerzőnek a műve került be az idei antológiába”.

[7] Az írás beszámol arról, hogy „a kiadó ugyanis olyan, tehetséggondozást célzó irodalmi pályázatot szervezett meg immár hetedik éve, amelyet szerkesztője, felperes leginkább a saját »szektája« toborzására használ: a jelek szerint a szerkesztő az általa antagonizált személyekkel szemben demonstrált ellenszenvet ismeri el a pozitív elbírálással, mely a kultúra egyes szereplői terhére elkövetett digitális maffiamódszerekben, így hiteltelenítési akciókban vagy hamis információk terjesztésében is képes manifesztálódni.

[8] A szerkesztő többek között »hallgatásra« ösztönözte a kiadó egyik novellistáját olyan esetben, amikor egy sajtótermék a személyes kapcsolatukat is potenciálisan érintő kérdéseket tett fel. Ráadásul olyan, felperes bizalmi körébe tartozó pályázóról van szó, akinek a műve a 368 pályázó közül annak ellenére került beválogatásra »Az év magyar science fiction és fantasy novellái 2024« kötetbe, hogy a novella szerzője érintett volt egy másik kiadó elleni honlapprongálásban, ezzel a körülménnyel pedig a kiadvány szerkesztője az elbírálás idején tisztában lehetett.

[9] A jelen cikkben feltárt tények és információk forrása egy nyilvános, bárki számára elérhető Discord-szerver...”

[10] Az „Elmélyülő »anonim« kapcsolat” alcím alatt az írás a következőket tartalmazza.

[11] „Az ezt követő időszakban a novellisták igyekeztek közömbösnek látszó közlésekkel a szerkesztő asszony tudtára adni, hogy pályázni terveznek a kiadó következő antológiájába. 2024.04.25-én egyéb érdekelt1 tag-elte felperest, amikor azt kérdezte: »Klíma-scifiből érezhetően többet kaptok mostanában, vagy annyira azért nem érdekli az embereket?« Aztán 2024. 04.30-án az író az posztolta a Discordon: »Ma művészkörön felolvastam a novellát, amit a kiadóra szánok, és azóta arról faggatnak a gyerekek, hogy mi történt utána a szereplőkkel, hogy a srác ugye nemcsak hazudott, a világban ugye tényleg van reinkarnáció, hogy a csaj ugye nem halt meg, vagy ha igen, akkor nem teljesen; ugye itt nincs vége a történetnek, ugye van tovább. Ha nem is jutok be vele, az, hogy így megmozgattam a gyerekek fantáziáját, az már önmagában nagyobb eredmény, mint egy megjelenés.« A posztot, amellyel a szerző egyértelműen nyilvánosságra hozta, milyen tartalmú írással tervez pályázni a kiadóhoz, felperes is lájkolta.

[12] ...2024. 04. 16-án a szervert egyik másik adminja is beszámolt róla: »A kiadóra egy olyan novellát tervezek, ahol egy srác meghal és egy természetfeletti lény/szermély megengedi neki, hogy egy napra visszamehessen 2005-be, ahol találkozhat a családjával, mikor még egész volt.«

[13] 2024.08.16-án egyéb érdekelt a Fekete Zaj fesztiválon tartózkodott, amikor hajnali háromnegyed ötkor felvette a kapcsolatot felperesével: »Csak azért van bátorságom pingelni, mert ittam. Mikor várható a kiadó pályázat eredményhirdetése? Hozzátette: »Gecisok barátom pályázott idén, megöl a kíváncsiság«. felperes ezt a kérdést, ahogy a többit is, készséggel megválaszolta, de mivel egész évben élénk volt a kommunikáció közöttük, ez nem meglepő fordulat.

[14] Augusztusban már a gyakorikerdesek.hu-n is megjelent kérdésként, mikor lesz eredményhirdetés, mígnem 2024.08.22-én egy Tumbir-bejegyzés útján derült ki, hogy a 368 pályázóból beválogatott tizennégy szerző között ott van a más kiadó elleni terheléses támadást nyíltan támogató, felperes ellenségeit egész évben intenzíven szapuló, a velük kapcsolatos hamis tények terjesztésére is bármikor kész egyéb érdekelt is. Mindezt figyelembe véve talán nem véletlen, hogy többszáz pályázó közül épp az nyeri el a megjelenés lehetőségét, aki a legharsányabban artikulálta ellenszenvét az olyan szereplők iránt, akiket felperes is megvet.

[15] A kiadó pályázati kiírásában az anonim elbírálásról egyetlen mondat szerepel: »Kollégánk, aki nem vesz részt az értékelésben, nyilvántartást vezet a pályázók adatairól, és a novellákat anonimizálva küldi tovább az elbírálását végző szerkesztőknek.« Megkeresésünkre a kiadó képviselője kifejtette: »Több éves gyakorlatunk van a pályázat lebonyolítására, amit röviden ismertetünk a pályázat kiírásakor«...

[16] A szerkesztők hivatalosan az elbírálás lezárulta, a győztes írásként listájának véglegesítése után ismerhetik meg a pályázók kilétét. A kiadó visszajelzéséből az is kiderült, hogy a kiadó az anonim elbírálás biztosítása jegyében nem várja el a szerkesztőtől, hogy azok a beválogatást megelőzően ne tartsanak közvetlen kapcsolatot az egyes pályázókkal; mint írták: »Mivel nem tudják, kik a pályázók, így nem lehetséges sem tartani, sem nem tartani a kapcsolatot velük. A pályázókban kell lenni annyi önmérsékletnek, hogy nem jelzik a szerkesztők felé, hogy küldtek pályázatot.« A jelen cikkben szemléltetett viszonyokat tekintve ugyanakkor egyértelmű, hogy a pályázattal érintett szerkesztő és az egyes pályázók között folyamatos, aktív kapcsolat áll fenn, többek közt a pályázási szándék tárgyában is, amely minden lehetőséget megad arra, hogy a szerkesztő tudomást szerezzen arról, ki milyen tartalmú vagy műfajú írással fog pályázni.

[17] Viszont mivel a kiadónál nincs érvényben olyan szervezetszabályozó eszköz, amely számonkérhetővé tehetné az anonim elbírálás tényleges megvalósulását (...), nincsenek érvényben olyan klasszikus értelemben vett szabályok, amelyeket a kiadó szerkesztője megkerülne azzal, hogy olyan kétes erkölcsiséget képviselő platformmal vállal közösséget, ahol a pályázók is aktívak, illetve ahol a pályázók közömbösnek tűnő nyilatkozatokkal csepegtetnek információt a pályaművek tartalmáról. Ugyanakkor ez a körülmény nem igazán van átfedésben az anonim elbírálásra vonatkozó vállalásokkal, és némiképpen tiszteletlen azokkal a pályázókkal szemben, akik nem élveznek olyan bizalmi pozíciót, mint a felperes számára ellenséges szereplőket gátlástalanul és folyamatosan ócsároló, a szerkesztő asszonnyal azonos online platformon tartózkodó felhasználói kör.

[18] Bár a kiadó igyekezett a lehetőségeihez mérten átláthatóvá tenni a gyakorlatát, amikor erről kérdeztük, a pályaművek elbírálásának folyamatán is némiképp tettenérhető egyfajta elszámoltathatatlanság, mely inkább a »piac« sajátossága, mintsem a konkrét kiadó hiányossága. (...)

[19] „a kiadó képviselője kifejtette: »A zsűri tagjai kizárólag a sorszámozott dokumentumokat kapják meg és a saját, sok évnyi tapasztalatuk alapján bírálják el. A zsűri tagjai megvitatják és összeállítják a legjobb pályázatok listáját és elküldik a fent említett kolleganőnek. Ő megnevesíti a listában szereplő sorszámozott pályázót és megtörténik az eredményhirdetés«. (...)

[20] A három zsűritag (felperes, egyéb érdekelt³ szerkesztő és egyéb érdekelt⁴ felkért zsűritag) között egyenlő arányban oszlik meg a döntés jogköre, az eredmény konszenzus útján alakul ki.

[21] A fentiek ugyanakkor nem tekinthetők olyan szempontrendszernek, amely kiemelné a szerkesztői önkény alól azt a kérdést, ki kerülhet be az antológiába. Mindössze azon dől el, melyik írások kerülhetnek a kiadványba az évi több száz pályamű közül, hogy melyek tetszenek leginkább a szerkesztőknek, köztük felperesnek. Ez viszont lehetetlenné teszi, hogy a nyilvánosság számonkérje a kiadón a szerkesztők döntéseit, bár ez olyan bírálat, amit az irodalmi élet szereplői nem szívesen engednek meg maguknak a fantasztikum háza táján, és ennek oka van: aki a nagyobb kiadók szerkesztőinek döntéseit firtatja, az hosszú ideig tartó vegzálást, közellenségesítést és hiteltelenítést kockáztat meg a digitális térben.

[22] A hazai fantasztikumban ugyanis nincs kultúrája a szerkesztői munka elszámoltathatóságának (egy kiadó sosem adna számot arról, miért az adott műveket válogatta be egy antológiába), a cinikus uszításnak viszont annál inkább, különösen az ilyen számonkérések felmerülése esetén. Időről időre előfordult már, hogy a zsánerben minimális befolyással rendelkező szereplők 'zaklatókat küldtek egymás nyakára'. Elég akár egyetlen negatív komment, mellyel a hozzászóló megidézi a hozzá hűséges felhasználói kört, akik ezt követően már tudni fogják, hogyan ítélik meg a kommentált tartalmat

[23] (...)

[24] felperes és munkatársai évről-évre döntenek el, hogy több száz amatőr novellista közül kinek a pályaműve kerülhet be a kiadó antológiájába.

[25] (...)

[26] Ha a szerkesztők nem viseltetnek felelősséggel a saját közösségi médiás aktivitásukkal szemben, akkor a kiadó-féle modell csak arra lesz jó, hogy radikalizálja a szcénát, elitizálja a döntéshozói jogokat élvező szereplőket, és olyan belterjes környezetet teremtsen, ahol a szerzők már nem az írói készségeik pallérozásától remélik a kiválasztódást”

[27] A „kiadó2 honlapjának megrongálása” alcím alatt a cikk a következőket is közli.

[28] „A kiadó 2024-es antológiájában bekerülő egyéb érdekelt¹ (Persephone) érintettsége a következőkben merült ki:

[29] • Ő az első számú adminisztrátora annak a Discord-szervernek, ahol egyéb érdekelt² az elkövetéssel egyidejűleg beszámolt a »magánakciója« részleteiről;

[30] • Ennél fogva egyéb érdekelt¹-nek jogában állt volna hatást gyakorolni az eseményekre, akár a posztok törlésével (...)

[31] felperes a szerverhez kilenc nappal a támadást megelőzően csatlakozott (...)

[32] Kilenc nappal azután, hogy felperes belépett, a kiadó2 elleni »magánakció« lezajlott, arról pedig egyéb érdekelt² büszkén számolt be a szerveren. felperes tudhatóan nem volt részese a cselekménynek, mivel arra semmilyen módon nem reflektált, viszont arról, így egyéb érdekelt¹ érintettségéről is, nagy valószínűséggel tudomást szerzett (...)

[33] A jelenleg száz tagot számláló szerveren egyidejűleg kb. 20-30 felhasználó szokott aktív (online) lenni, így egy viszonylag szűk kör aktivitásáról van szó, ami bármely tag részéről követhető és áttekinthető. (...) a kiadó2 elleni akción örömködnék (...) Viszont a

cselekmény és a 2024-es antológia eredményhirdetése között eltelt 19 hónap – felperes online aktivitása fényében – némiképp sejteti, hogy a szerkesztő értesült a támadásról.

[34] (...)

[35] A kiadó kérdésünkre úgy nyilatkozott, nem figyelik a pályázók közéleti megnyilvánulásait, így a közösségi médiás aktivitás tartalmát és minőségét sem; a kiadó képviselője ezzel kapcsolatban kifejtette: »Amikor pályázók, akkor nem tudjuk követni őket, hiszen nem tudjuk, kik a pályázó személyek. Miután kialakul a lista, akkor pedig nem ellenőrizzük visszamenőleg a nyerteseket. Az adott személy írása megérdemli, hogy bekerüljön egy antológiába, ezt a lehetőséget megkapja az illető a személyétől függetlenül.«

[36] Csakhogy amellett, hogy a kiadó szerkesztője valójában tudja, kik a pályázók, (...)»

[37] A „Tehetséggondozás vagy szektatoborzás?” alcím alatt a következők is szerepelnek:

[38] „Az, hogy a kiadó anonim elbírálást követel meg egy olyan, évente megvalósuló novellapályázattal kapcsolatban, ahol ez a szabály valójában nem érvényesül teljeskörűen, nyilván nem akkora tragédia, elvégre az ő pályázata, az ő kiadványa, az ő pénze, és végső soron az ő dolga. A probléma akkor nyeri el társadalmi jelentőségét, ha megértjük: ez a folyamat mivé változtatja a nyertes pályázókat, illetve milyen veszéllyel fenyegeti a be nem válogatott művek szerzőit.

[39] 2018-as indulása óta »Az év magyar science fiction és fantasynovellái« című pályázat eddig 1940 írást fogadott be (...), ezek közül 106 novella került be a megjelenő kiadványokba. Önmagában ezekre a számokra tekinthetnénk úgy is: ennyi novella szerzői kaptak lehetőséget egy nagy kiadó általi megjelentetésre. Csakhogy a pályázókra épp a kiadó szerkesztőjének, illetve a vele bizalmi kapcsolatba kerülő személyeknek a közösségi médiás aktivitása miatt kell másképp tekinteni: a beválogatott szerzők ugyanis egy digitális csöcselék potenciális tagjai lesznek, (...)»

[40] A felperes előzetes helyreigazítási kérelmében foglaltaknak az alperes nem tett eleget.

[41] A felperes keresetében az alperest arra kérte kötelezni, hogy az ancor.hu portálon 15 napon keresztül, önálló hírként, és az eredeti cikket linkkel elérhetővé téve a főoldalon tegye közzé a „Helyreigazítás »A kiadó olyan szerző novelláját jelenteti meg, aki érintett volt egy másik kiadó elleni honlapprongálásban« címmel megjelent cikk miatt” szöveget. Kérte továbbá, hogy ennek elérhetőségi helyén az eredeti cikk címe alatt, amíg a cikk elérhető, de minimum 30 napig az eredeti cikk megjelenésével azonos méretű szövegben tegye közzé:

[42] „Helyreigazító közlemény:

[43] Valótlanul állítottuk, hogy felperes a egyéb érdekelt1 művésznevé szerzőt más személyekkel kapcsolatos kommunikációja alapján jutalmazta pozitív elbírálással a kiadó pályázatán, valamint hamisan keltettük azt a benyomást, hogy ez a gyakorlat más írókra is kiterjedne. Valótlanul állítottuk, hogy felperesnek a pályázati novellák elbírálása során biztos tudása volt a pályázók kilétéről olyan módon, hogy a pályázók személyét az anonim novellákkal összekapcsolhassa, és hamisan keltettük azt a benyomást, mintha a pályázat elbírálásakor az ő szempontjai vagy véleménye lennének a döntőek. Valótlanul állítottuk, hogy felperesnek a novellák elbírálásakor tudomása volt arról, hogy melyiket írta egyéb érdekelt1. Hamisan keltettük azt a benyomást, miszerint az általunk hivatkozott Discord-szerveren felperes kiemelt szereppel bírna, a valóság ezzel szemben az, hogy ő az adott szervernek nem alapítója, moderátora vagy adminisztrátora, hanem csak egy a szerver mintegy 90 felhasználója közül. Hamisan keltettük azt a benyomást, hogy felperes az általunk

hivatkozott Discord-szerveren a kiadó kiadójának szerkesztőjeként e minőségben lenne jelen. Hamisan keltették azt a benyomást, hogy felperesnek bármilyen köze lenne a cégben »egyéb érdekelt2« néven említett személy tevékenységéhez.”

[44] Kérte az internetes portált üzemeltető cég1 Kft. perköltségben marasztalását is.

[45] Keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. §-ában, a 2:43. § d) pontjában, a 2:45. § (2) bekezdésében, valamint a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 12. § (1) bekezdésében foglaltakra hivatkozott.

[46] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

[47] Előadta, hogy a cikket a megjelenése előtt a kiadó kiadónak elküldte, annak tartalmát a felperes előzetesen megismerhette, arra a kiadó reflektált is.

[48] A keresetet a felperes nem a jogszabályoknak megfelelően terjesztette elő, hamis benyomás keltése esetében nem lehetséges a helyreigazítás. Amennyiben a felperes a valós tények hamis színben feltüntetését állítja, meg kell jelölnie az így feltüntetett valós tényeket.

[49] Az első sérelmezett közlés (felperes a egyéb érdekelt1 művészneve szerzőt más személyekkel kapcsolatos kommunikációja alapján jutalmazza pozitív elbírálással a kiadó pályázatán, és a gyakorlat más írókra is kiterjed) vonatkozásában hivatkozott arra, hogy a cikk tartalmazza a feltárt tényeket, a felperes és egyéb érdekelt1 Discord-szerveren zajló online kapcsolattartását, a közlés az ezzel összefüggésben kialakított vélemény, értékítélet.

[50] A második közlés (felperesnek a pályázati novellák elbírálása során biztos tudása volt a pályázók kilétéről olyan módon, hogy a pályázók személyét az anonim novellákkal összekapcsolhassa) tekintetében azzal érvelt, hogy a cikk átfogó képet adott arról, hogy a kiadó hogyan képzei el az anonim elbírálás folyamatát, az azonban a gyakorlatban nem érvényesül a felperesnek felróhatóan. A cikk feltárta a felperes és egyéb érdekelt1 közötti, a Discord-szerveren folytatott kapcsolatot, a felületen több tag is chatben kommentált arról, hogy pályázni tervez. Az alperes csatolta a Discord-szerver chat-szövegeit és utalt arra, hogy a cikk kifejti, hogy a kiadó kiadónál nincs olyan szervezetszabályozó eszköz, amely az anonim elbírálás tényleges megvalósulását számonkérhetővé tenné. A cikk szó szerint közli a kiadó pályázatok elbírálására vonatkozó tájékoztatását. Érvelése szerint közlése a valós tények összegzésének eredményére vonatkozó, okszerű következtetés, az nem tekinthető tényállításnak.

[51] A harmadik sérelmezett közlés esetében hivatkozott arra, hogy a cikk nem keltette azt a hamis látszatot, hogy a pályázat elbírálásánál a felperes véleménye a döntő, mert az írás szó szerint azt tartalmazza, hogy a három zsűritag között egyenlő arányban oszlik meg a döntés jogköre, ennél fogva az eredmény konszenzus útján alakul ki.

[52] A negyedik sérelmezett közlés (a felperesnek a novellák elbírálásakor tudomása volt arról, hogy melyiket írta egyéb érdekelt1) nem tényállítás, hanem értékítélet. Annak ténybeli alapjait a cikk tartalmazza: egyéb érdekelt1 a Discord-szerveren elmondta, hogy milyen tárgyú, témájú novellával tervez pályázni, és erről mások is beszámoltak.

[53] Az ötödik kifogásolt szövegrész esetében álláspontja szerint nem keltette azt a hamis benyomást, hogy a felperes a Discord-szerveren kiemelt szereppel bír. A cikk erre vonatkozó közlést nem tartalmaz, nem állítja, hogy a felperes a szerver alapítója, moderátora vagy adminisztrátora lenne, hanem a valóságnak megfelelően arról tájékoztat, hogy a szerver mintegy 90 felhasználójának egyike. A felperes közéleti szereplőnek minősül, mert neve a nyomtatott sajtótermékekben számos alkalommal megjelent, és a nevére keresve bármilyen kereső alkalmazásban több közéleti nyilatkozata is elérhető. Közszerelőként pedig az értékítéletek vonatkozásában nagyobb a tűrési kötelezettsége.

[54] A hatodik sérelmezett tartalom (a felperes a Discord-szerveren a kiadó kiadójának szerkesztőjeként, e minőségben lenne jelen, és a felperesnek köze van a cikkben „egyéb érdekelt2” néven említett személy tevékenységéhez) vonatkozásában hivatkozott arra, hogy felperes a keresetben nem jelölte meg azt a sérelmezett szövegrészt, amely alapján a helyreigazítást kéri. A cikk szerzője nem állította, hogy felperes az alapítója, adminisztrátora vagy moderátora a Discord-szervernek, és azt sem, hogy felperes a szerveren szerkesztőként és nem magánemberként van jelen. A cikk pontosan tartalmazza, hogy felperesnek a „egyéb érdekelt2” néven említett személy tevékenységéhez milyen köze van, és csak megemlíti, hogy a támadásról a felperesnek nyilvánvalóan tudomása volt, tudomást szerezhetett egyéb érdekelt1 érintettségéről is.

[55] Kifogásolta, hogy a felperes a helyreigazítási kérelemben a sérelmezett szövegrészeket nem jelölte meg.

[56] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 5 napon belül tegye közzé az ancor.hu internetes portálon 30 napon keresztül „Helyreigazítás - A kiadó olyan szerző novelláját jelenteti meg, aki érintett volt egy másik kiadó elleni honlapprongálásban - című cikkel kapcsolatban” közleményt, egyidejűleg e közlemény szövegén keresztül közvetlenül tegye elérhetővé az eredeti 2024. 09. 13. napján megjelent cikket, és a cikk címe alatt tegye közzé - mindaddig, amíg a cikk elérhető, de legalább 30 napig - az alábbiakat:

[57] „Helyreigazítás

[58] A cikkben valótlanul állítottuk, hogy felperes, a kiadó kiadó szerkesztője a pályázati novellák elbírálásakor ismerte a pályázók személyét, és tudomása volt arról, hogy melyiket írta egyéb érdekelt1.

Azt a valós tény, hogy felperes a Discord nevű szerveren magánemberként tag, abban a hamis színben tüntettük fel, mintha ennek köze lenne a kiadó kiadónál szerkesztőként végzett, valamint a pályázatok elbírálásakor bíráló bizottsági tagjaként végzett munkájához.”

[59] Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[60] A cég1 Kft.-t a felperes javára 381.000 forint perköltség, az állam javára 36.000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

[61] Határozatának indokolásában alkalmazott jogszabályként a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 495. § (1) és (2) bekezdésében, a 496. § (1) és (3) bekezdésében, Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) IX. cikk (2) bekezdésében, a IX. cikk (6) bekezdésében, az Smtv. 4. § (1) bekezdésében, 10. §-ában és a 12. § (1) bekezdésében foglaltakat idézte.

[62] Abból indult ki, hogy a felperesnek az igényelt helyreigazítás szövegét kellett pontosan megjelölnie, nem pedig azt, hogy a sérelmezett közlés cikkben hol található.

[63] A kiadó magánkiadó egyik szerkesztőjeként a felperes nem közszereplő, így a személyére vonatkozó közlések esetében nincs nagyobb türési kötelezettsége.

[64] A helyreigazítási kérelem elbírálásakor a cikk egészének a tartalmát, a teljes szövegkörnyezetet vizsgálta.

[65] Az elsőként és harmadikként helyreigazítani kért közlések tekintetében a keresetet alaptalannak találta.

[66] A másodikként helyreigazítani kért közlést lényegében azonosnak tartotta a negyedikként kifogásolt közlés tekintetében megfogalmazott helyreigazítási kérelemmel.

[67] A cikk nyomtatott szövege 12. oldal 3. bekezdésének „Csakhogy amellet, hogy a kiadó szerkesztője valójában tudja, kik a pályázók...”, mondatrésze konkrétan állította azt a felperesről, hogy valójában tudja, kik a pályázók.

- [68] Az alperes e tényállítás „valóságát” (helyesen: való voltát) nem bizonyította.
- [69] Az alperes a cikkben tévesen vont le a Discord-szerveren történt kommunikáció alapján következtetést arra, hogy a felperes tudta, tudhatta mivel pályázik egyéb érdekeltl. Abból a közlésből, hogy valaki valamit tervez, még nem lehet egyértelműen következtetni arra, hogy a valóságban mivel, milyen novellával pályázik.
- [70] A negyedik helyreigazítandó szövegrész tekintetében az elsőfokú bíróság visszautalt a második kérelemnél kifejtettekre.
- [71] Az ötödik és hatodik sérelmezett szövegrész esetében is tévesen hivatkozott a felperes a „hamis benyomás keltésre”.
- [72] A cikk nem kelti azt a „hamis látszatot”, hogy a felperes a kiadó kiadó szerkesztői minőségében van jelen a Discord-szerveren, hanem a valóságnak megfelelően közölte, hogy a szervernek ki az alapítója és moderátora, összesen hány tagja van, és a felperes tagként mikor csatlakozott a szerverhez.
- [73] Azt a valós tényt azonban, hogy a felperes a Discord-szerveren magánemberként van jelen, és e felületen a tagokkal online kommunikál, abban a hamis színben tüntette fel, hogy a felperes tagságának köze van a kiadónál végzett szerkesztői munkájához, illetve a bíráló-bizottsági tagként végzett munkájához.
- [74] A sérelmezett közlés nem a valós tényekből levont okszerű következtetés, mert az alperes nem „igazolta” (helyesen: bizonyította), hogy a felperes online kommunikációjának köze lett volna a munkájához. Az elsőfokú bíróság szerint egy internetes felületen magánemberként történő kommunikációból nem lehet az adott személy munkavégzésére, annak tényleges minőségére, a feladatai ellátásának a megfelelőségére következtetni, illetve erre vonatkozó okszerű következtetésre jutni.
- [75] Az alperes nem bizonyította, hogy a felperes a Discord-szerveren való kommunikációja miatt, vagy ezzel összefüggésben bármilyen kedvező elbírálásban részesített másokat.
- [76] Az elsőfokú bíróság a helyreigazítás szövegét a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma által elfogadott PK 15. számú állásfoglalásban szereplő szempontok alapulvételével állapította meg.
- [77] Az internetes portál üzemeltetőjét a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján kötelezte a perköltség megfizetésére.
- [78] Az ítélet ellen az alperes fellebbezett.
- [79] Jogorvoslati kérelmében az elsőfokú ítélet részben megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte. Kérte a felperes perköltségben marasztalását is.
- [80] Érvelése szerint az ítéletben megállapított tényállás a lefolytatott bizonyítás anyagától eltér, iratellenes, az elsőfokú bíróság a bizonyítékok egybevetése és értékelése során kirívóan okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésekre jutott.
- [81] Kifejtette, hogy „A cikkben valótlanul állítottuk, hogy felperes, a kiadó kiadó szerkesztője a pályázati novellák elbírálásakor ismerte a pályázók személyét” tartalommal közzétenni rendelt helyreigazítás tekintetében az elsőfokú bíróság a cikkben megjelenő „tudja, kik a pályázók” mondatrészt annak szövegkörnyezetből való kiragadásával, valós tartalmától eltérve, hibásan (jelen idő helyett múlt időben) idézve értékelte, illetve a tartalmi változtatás tilalmát megsértve az ítélete szerinti közleményt olyan, a „pályázati novellák elbírálására” vonatkozó szövegelemekkel egészítette ki, amelyek nem jelentek meg a sajtóközleményben.

[82] A cikkben szereplő „tudja, kik a pályázók” mondatrészszel érintett közlés nem bizonyítható, az nem ténynek, hanem értékítéletnek – tehát véleménynek – minősül, mely sajtó-helyreigazításnak nem lehet tárgya. A „novellák elbírálásakor” fordulat sem tényként, sem véleményként nem jelenik meg a cikkben.

[83] Az írás nem tartalmaz olyan közlést sem, hogy a felperesnek „tudomása volt arról, hogy melyiket írta egyéb érdekelt”, így ez a kijelentés nem lehet sajtó-helyreigazítás tárgya.

[84] A „tudja kik a pályázók” a cikk adott részében azzal áll összefüggésben, hogy a felperes a kiadója általi, anonim elbíráláshoz fűződő, a pályázókkal való kapcsolattartás korlátozottságát is magába foglaló vállalatától eltérően, saját közösségi médiás aktivitásának (jelenlétének) felróhatóan teszi lehetővé, hogy tudomást szerezzen a pályázók kilétéről. A közlés ténybeli alapokon nyugvó értékítélet, annak bizonyítása, hogy valaki tud vagy nem tud valamit, fogalmilag kizárt. A „tudattal” kapcsolatos állítás szubjektumon alapszik.

[85] Az, hogy egyéb érdekelt végül mivel pályázott, a közlés minősítése szempontjából közömbös, mivel a cikk erre mutató közlést nem tartalmaz.

[86] Az elsőfokú bíróság megsértette a szöveggörnyezetben értelmezés követelményét. Nem vette figyelembe, hogy ezt a közlést hat olyan bekezdés előzi meg, amely egyéb érdekelt érintettségét vizsgálja a kiadó2 kiadó elleni informatikai támadás vetületében, abból a szempontból, hogy a felperes értesülhetett-e a támadásról és így egyéb érdekelt érintettségéről. Ennek körében járja körül, hogy a felperes által elbírált novellapályázat szervezője, a kiadó kiadó hogyan viszonyul a pályázók közösségi médiás tevékenységéhez.

[87] Az „amellett, hogy a kiadó szerkesztője valójában tudja, kik a pályázók...” mondatrész kontextusát tehát az adja, hogy alperes, mint sajtószerv megtudakolta a kiadótól: a szerkesztők mikor ismerik meg a pályázók kilétét, illetve figyelik-e a közösségi médiás aktivitásukat, mire a kiadó azt válaszolta: a szerkesztők „az elbírálás lezárultakor, a győztes írásk listájának véglegesítése után” ismerhetik csak meg a pályázók kilétét, illetve nem figyelik a pályázók közéleti megnyilvánulásait, mert nem tudják, kik ők.

[88] Erre (főként a pályázók közéleti megnyilvánulásainak követésével kapcsolatos információkra) válaszul jelent meg az a közlés, hogy felperes, mint a kiadó szerkesztője „tudja, kik a pályázók” (e következtetésnek az alapjait a cikk egy korábbi szakaszában, az „Elmélyülő anonim kapcsolat” című fejezet alatt mutatta be).

[89] A „tudja, kik a pályázók” közlés jelentése az, hogy a felperes ismeri azokat a személyeket, akik pályaművet nyújtanak be a kiadójához.

[90] A mondatrészt legfeljebb akkor lehetne az anonim pályamunkák bírálatának vetületében értelmezni, ha a konkrét szövegben megjelenének olyan elemek, amelyek a felperes ismereteit ezekkel helyezné összefüggésbe. Ezek nélkül azonban a szöveget úgy kell értelmezni, ahogy megjelenik, így alapvetően téves az is, hogy az elsőfokú bíróság ebből a kiemelt szövegrészből arra következtetett, hogy a felperesnek „tudomása volt arról, melyiket írta egyéb érdekelt.” Mivel a cikk nem tartalmaz olyan közlést, hogy a felperes tudja, melyik írást ki küldte, az elsőfokú ítélet szerinti közlemény alapvetően hibás, mivel a cikkben nem szereplő tartalmi elemekre utal, olyat kíván helyreigazítani, amit nem tartalmaz az írás, ez pedig ellentétben áll a sajtó-helyreigazítás társadalmi rendeltetésével.

[91] Az elsőfokú bíróság döntésében túlterjeszkedett a felperes határozott kereseti kérelmén, a ténylegesnél bővebben meghatározva felperes igényét az ítélet szerinti közlemény azon része tekintetében, hogy „Azt a valós tény, hogy felperes a Discord nevű szerveren magánemberként tag, abban a hamis színben tüntettük fel, mintha ennek köze lenne a kiadó kiadónál szerkesztőként végzett, valamint a pályázatok elbírálásakor bíráló bizottsági tagjaként végzett munkájához”. A „magánemberként tag” szövegelemet a felperes a kereseti kérelmében nem jelölte meg valós tényként, illetve a felperes által a megelőző eljárásban

követelt közleményben „Hamisan keltettük azt a benyomást” kezdéssel, a keresetváltoztatásában pedig már „Valótlanul állítottuk” kezdéssel jelent meg az a szövegrész, hogy a felperes „az általunk hivatkozott Discord-szerveren a kiadó kiadójának szerkesztőjeként, e minőségben jelen lenne”.

[92] A felperes „minőségével” érintett közlések sem bizonyíthatóak, nem ténynek, hanem értékítéletnek – tehát véleménynek – minősülnek.

[93] A magánember (magánszemély) fogalma nem értelmezhető úgy, mint a munkaviszonyától, munkahelyi feladatkörétől vagy civilként gyakorolt hivatásától független személy. A felperes nem tette a szerver tagjai számára nyilvánvalóvá, hogy online jelenléte független a szerkesztői hivatásától, ellenben olyan kérdéseket válaszolt meg, illetve olyan – adott esetben bennfentes ismeretekről tanúskodó – tényeket közölt, amelyeket csak a kiadó szerkesztőjeként, a bírálóbizottság tagjaként tudhatott. Az alperes erre vonatkozó bizonyítékait az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe.

[94] A felperes közszereplőként minősítése nem függetleníthető a nyilvánosság előtt is vállalt szerkesztői hivatásától, különösen, hogy saját maga által sem vitatottan közéleti szereplő, de a felperes az ellenkérelemhez csatolt bizonyítékok alapján „magánemberként” sem határolódott el az olyan ismeretek internetes platformokon való közzétételétől, amelyeket csak szerkesztőként, vagy a kiadója által szervezett pályázat bíráló bizottságának tagjaként tudhatott. Ezért az alperes nem tüntette fel hamis színben a felperes szerkesztői-, illetve bíráló bizottsági tagi minőségével egységet képező, internetes platformokon is gyakorolt irodalmi-közéleti szerepvállalását.

[95] Az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezése sérti a Pp. 83. § (1) bekezdésében és a 83. § (2) bekezdéseiben foglaltakat.

[96] A felperes pernyertessége részleges volt, a kifogásolt elemből kétfőben volt sikeres, ezért a pernyertesség, pervesztesség aránya 28% - 72% a felperesre terhesebben. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság a perköltség viselése tekintetében úgy rendelkezett, mintha a felperes teljesen pernyertes lett volna.

[97] Az elsőfokú bíróság annak ellenére fogadta be és vette figyelembe a felperes keresetváltoztatásában foglalt kérelmet, hogy a Pp. 500. § (1) bekezdés g) pontja alapján annak nem lett volna helye.

[98] A felperes a keresetváltoztatásával, az érvényesíteni kívánt jogot és a kereseti kérelmet megalapozó tények módosítása mellett hivatkozási körbe vont (újonnan megjelölt) olyan részleteket a sajtócikkből, amelyeket a keresetváltoztatás előtt, korábbi kereseti kérelmében, az érvényesíteni kívánt jogát és a kereseti kérelmét megalapozó tények körében nem kifogásolt. Mivel a keresetmódosításban megjelölt ténybeli és jogi alapok tartalmukban jelentősen eltértek a felperes korábbi kereseti kérelmének tartalmától, a keresetmódosításnak a Pp. 500. § (1) bekezdés g) pontja mellett a Pp. 185. § (1) bekezdés alapján sem lett volna helye.

[99] Egyebekben a bíróság a perfelvételi tárgyalás elhalasztásáról szóló végzésében nem adott a Pp. 222. § (1) bekezdése szerinti engedélyt a keresetváltoztatásra. A perfelvételi szakban benyújtott, a tényállítást és jogi érvelést módosító keresetváltoztatás a bíróság felhívása, illetve törvény adta lehetőség hiányában a Pp. 203. § (1) bekezdés alapján hatálytalan, és a bíróság nem hívta fel hiánypótlásra a felperest.

[100] A cikkben megjelent értékítéletek ténybeli alappal rendelkeztek, az ezt alátámasztó, ellenkérelméhez csatolt bizonyítékokat azonban az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe.

[101] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és az alperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult.

[102] Kifejtette, hogy a cikk egésze egy konkrét pályázatra vonatkozik. Az alperes által megjelölt jelen idő – múlt idő differenciának nincs jelentősége, az elsőfokú bíróság a cikk egészének tartalmát mérlegelve okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy az átlagos olvasó az idézett szövegrészt (tudja kik a pályázók) nem általános megállapításként, hanem a konkrétan megjelölt pályázattal összefüggésben tett konkrét megállapításként fogja értelmezni.

[103] A cikk problémafelvetéséből, illetve időrendi felépítéséből nem vonható le más következtetés, miszerint a cikk helyes értelmezése egyedül az lehet, hogy a felperes már a novellák elbírálásakor tudomással bírt a pályázók személyéről.

[104] Az elsőfokú bíróságnak nem feladata egy 15 oldalas cikk állításait az ítélet indokolásába szó szerint átemelni, a bíróság feladata annak mérlegelése, hogy az átlagos olvasó a cikk olvasásakor az adott gondolatot annak megfogalmazása és a cikk egésze fényében tényállításként kezeli-e.

[105] Az ismeretekről számot lehet adni, az információk szerzésének bizonyítása egyben logikusan azt is bizonyítja, hogy az információt szerző személy az adott információ birtokába kerül, tudása azzal bővül. Az alperes is ilyen módon kísérelte meg a cikkben bizonyítani a felperes tudását: leírta, ki és mit mondott a felperesnek, és ebből vont le következtetést arra nézve, hogy a felperes mikor és miről bírt tudomással.

[106] A cikk értelmezésével összefüggésben az A/4 mellékletben csatolt üzenetváltás figyelembe nem vehető; azt pedig, ami ebből az üzenetváltásból a cikkbe került, az elsőfokú bíróság figyelembe vette a tényállás megállapítása során, aminek eredményeként helyes következtetésre jutott. Az elsőfokú bíróság nem sértette meg a szövegösszefüggésben értelmezés követelményét.

[107] Az alperes valótlanul állítja, hogy a cikk egy alkalommal sem közölte, hogy a felperes ismeri azt a tényt, hogy „ki milyen művel pályázott”.

[108] Az az állítás, amely szerint a „kiadó szerkesztője valójában tudja, kik a pályázók” egyfelől valótlan, másfelől az e tényállítás leírásához vezető következtetések sem voltak okszerűek.

[109] A felperes „magánember” minőségében van jelen a Discord-szerveren. Az ezzel ellentétes, cikkben is szereplő állítását az alperes a perben nem tudta bizonyítani.

[110] A felperes nem közéleti szereplő.

[111] A keresetét nem módosította meg nem engedett módon; arra részben az elsőfokú bíróság felhívása alapján került sor, a felhívás alapján írásban pontosan megjelölte, hogy a sérelmezett közlések közül melyek valótlan tényállítások, és melyek tüntetik fel a valóságot hamis színben.

[112] A bíróság nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen. Az alpereshez közvetlenül intézett, helyreigazító közlemény közzétételére irányuló kérése világos és érthető volt, annak alapján módja és lehetősége lett volna az alperesnek a per elkerülése érdekében szükséges lépéseket megtenni.

[113] Az elsőfokú bíróság a felperes perköltségigényét jelentős részben elutasította.

[114] A fellebbezés alapos.

[115] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A felülbírálat során a Pp. 380. §-ban megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt. A felülbírálati jogkörét a Pp.

370. § (1) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta, a megváltoztatást célzó jogorvoslati kérelemre tekintettel az ügy érdemében döntött.

[116] Fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az elsőfokú ítéletnek a keresetet részben elutasító rendelkezése [Pp. 358. § (5) bekezdése]. A Fővárosi Ítéltábla ezért a fellebbezéssel érintett, helyreigazítást elrendelő rendelkezéseket bírálta felül.

[117] Az érdemi felülbírálat eredménye az, hogy az ítélet a fellebbezéssel érintett körben az irányadó anyagi jognak nem felel meg, a bizonyítás eredménye okszerűtlen, a megállapított tények alapján az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés vonható le [Pp. 369. § (3) bekezdés c) pont].

[118] Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a jogvita alapjainak tisztázása körében elengedhetetlen volt annak vizsgálata, hogy a bejegyzés közügyet tárgyalt-e, mert ennek alapján dönthető el, hogy a közlés a szólásszabadság által nyújtott magasabb szintű védelmet élvez vagy sem. A bíróságok alkotmányos kötelezettsége, hogy a perbelihez hasonló ügyekben a szólásszabadság korlátozására irányadó alkotmányos szempontok és az azokat kibontó alkotmánybírósági határozatok figyelembevételével járjanak el, ennek során figyelemmel kell lenni a releváns alkotmányossági szempontokra {az Alkotmánybíróság 3/2015. (II. 2.) AB határozata, Indokolás [20]}.

[119] Az elsőfokú bíróság azonban tévesen tulajdonított kizárólagos jelentőséget a közszereplés kérdésének, illetve azt helytelenül vitatta el a felperestől.

[120] A közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. A közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok eszerint egyfelől tágabb körben lehetnek irányadók, mint a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintő vélemények köre, másfelől viszont nem állítható, hogy a közéleti szereplőket érintő bármely – köztük a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló – közlést e szempontok szerint kell megítélni {7/2014. (III.7.) AB határozat, Indokolás [47]}.

[121] A 14/2017. (VI. 30.) AB határozat indokolásának [27] bekezdésében foglaltak szerint a közéleti kérdések köre szélesebb a szűk értelemben vett politikai szólásnál, vagy a közhatalom birtokosainak tevékenységénél. Bár valamennyi közéleti párbeszéd igényt tarthat a közéleti vitákat és a közügyek vitatását megillető alapjogi védelemre, ez az alapjogi védelem azonban más-más alkotmányjogi mércén keresztül érvényesül és így eltérő terjedelmű.

[122] Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően korábbi döntésében olyan mércét alakított ki, amely szerint egy-egy vélemény-kifejezés közéleti jellegének megítéléséhez „a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]}.

[123] A szólásszabadság hatálya alá tartozik tehát minden olyan közlés, amely része a társadalmi gondolatcserének. A közéleti szólas általános alkotmányjogi védelmet élvez, amely a jelen ügyben abban nyilvánul meg, hogy a sajtó közügyekben folytatott tájékoztató tevékenysége alkotmányos védelem alatt áll. Ennek keretei között a valótlan tényállítások nem élveznek korlátlan alkotmányos védelmet, de mint a társadalmi diskurzus velejárói, nem rekeszthetők ki a véleménynyilvánítási szabadság köréből. Ezért az ügy összes

körülményének mérlegelése adott esetben vezethet arra, hogy mégisincs alkotmányos lehetőség a valótlan tényállítást tevő jogi felelősségre vonására {34/2017. (XII. 11.) AB határozat, Indokolás [33]-[34]}.

[124] A társadalmat foglalkoztató kérdésekben megnyilvánuló sajtó véleményének kifejtése során azzal egyidejűleg tényeket is közöl, a véleményformálás igényével való fellépésnek része az értékelés alapjául szolgáló tények közlése. A közéleti közlés megítélése pedig alkotmányosan meghatározott, ami azt jelenti, hogy az Alkotmánybíróság iránymutatása alapján mindig a véleménynyilvánítási jog felől közelítve kell a versengő értékek összevetését elvégezni, az ügy összes körülményét értékelni.

[125] A társadalmat élénken foglalkoztató kérdésekben a sajtó gyakran helyezi magát tényfeltáró szerepbe. Ilyenkor a média a való tények kiderítése és a médiafogyasztók elé tárása érdekében a birtokába került információk halmazát elemzi, abból következtetéseket von le. Az ennek során megjelenő, tipikusan véleménycikknek minősíthető újságírói műfaj számos közembert és a nyilvánosság előtt ismeretlen személyt von be a közügyről folyó társadalmi vitába. Az érintettek – az ügyben játszott szerepük jelentőségétől függően – kisebb-nagyobb részben túrni kötelesek az ilyen megnyilvánulásokat, a velük szemben alkalmazható tűrési küszöbről pedig mindig az ügy összes körülménye alapján kell állást foglalni. Az úgynevezett „oknyomozó írás” jogi megítélése úgy alakul, hogy az abban megjelenő tartalom általában nem sért személyiségi jogot, ha az újság az általa elérhető valamennyi releváns információt közli, továbbá, ha a sajtószerv kellő gondossággal járt el, de a közlés hamisságát ennek ellenére nem ismerhette fel.

[126] A peradatok szerint a sérelmezett írás a magyar science fiction és fantasy irodalmi körökben kialakult helyzettel, az ezen a területen meghatározó szereppel bíró kiadó kiadó által kiírt novellapályázat elbírálásával, annak visszásságaival foglalkozik. A témát abból a szempontból közelíti meg, hogy a nyertes novellák kiválasztása során a kiadó által vállalt anonim elbírálás a gyakorlatban nem érvényesül, mert a pályázók szűk köre „az indokoltnál bizalmasabb viszonyt ápol” a felperessel. A cikk szerzője egy nyilvános Discord-szerveren a felperes részvételével folytatott kommunikációból feltárt tények és információk alapján fogalmaz meg következtetéseket, tár fel összefüggéseket a pályázatok elbírálása, a felperes és a pályázók között fennálló kapcsolat, az elbírálásra vonatkozóan vállalt, de nem ellenőrizhető anonimitás követelményének sérülése vonatkozásában.

[127] E tekintetben az írás a felperes személyét helyezi a középpontba, a közte és a pályázók közötti folyamatos és aktív kapcsolatra visszavezetve az anonimitás követelményének sérülését. Ez a téma a tudományos-fantasztikus irodalmi szféra szereplőit, az alkotókat és az olvasókat egyaránt foglalkoztató társadalmi kérdés, ami a cikk mondanivalóját a közéleti vitákat és a közügyek vitatását megillető alapjogi védelem ernyője alá tartozik. Ebből következően a felperest – a Ptk. 2:44. §-ban, továbbá az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozatában és a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban foglaltak alapján, a közügyekre vonatkozó véleménynyilvánítási szabadság kiemelt védelmére tekintettel – a közügyben kifejtett vélemények, kijelentések, a hitelességét megkérdőjelező megnyilvánulások vonatkozásában fokozottabb tűrési kötelezettség terheli.

[128] A közügy adott témájával összefüggésben a felperes kivételes (eseti) közszereplőnek minősül. A cikkben bemutatott írói törekvésekre, az irodalmi művek szerzőinek anyagi és egzisztenciális előmenetelére az országosan ismert könyvkiadó elismerése nyilvánvalóan hatással van. A felperes pedig a pályázatok elbírálásában jelentős szerepet játszik; a bírálóbizottság tagjaként olyan személy, aki szakmai felelősséget vállal a nyertesek meghatározásáért. A róla megfogalmazott állításokkal szemben fokozott tűrési kötelezettsége kétségtelenül fennáll.

[129] Az Alkotmánybíróság a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatában állította fel azt a mércét, amely ahhoz szükséges, hogy egy-egy közügyek vitatását érintő nyilvános közlés jogi megítélése összhangban álljon az Alaptörvény IX. cikkében és emellett az Emberi Jogok Európai Egyezménye 10. Cikkében biztosított véleménynyilvánítás szabadságából fakadó követelményekkel {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [38], [39]}.

[130] E szerint, amennyiben – első lépésként – az állapítható meg, hogy az adott közlés közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll összefüggésben, második lépésként abban szükséges dönteni, hogy a közlés értékítéletnek vagy tényállításnak tekinthető-e. A közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. A közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében pedig bizonyos fokú túlzást, provokációt is magukban foglalhatnak. Az értékítéletekkel szemben a tényállítások mindig olyan konkrétumokat tartalmaznak, amelyek valósága bizonyítás útján igazolható, ellenőrizhető {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]–[41]}.

[131] Az Alkotmánybíróság a 3329/2017. (XII. 8.) AB határozatában {Indokolás [30]} a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat Indokolásának [30], [31], [32] és [39] bekezdéseire utalással emlékeztetett arra, hogy „a védett véleménynyilvánítás körének a meghatározásához szükséges alkotmányos szempontokat már rögzítette. A következetes alkotmánybíróági gyakorlat szerint az ilyen ügyekben a bíróságnak először abban a kérdésben kell döntenie – az Abh2.-ben {a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban} rögzített szempontok mérlegelése alapján –, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, a közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben.”

[132] „A tényállítás és értékítélet közötti választást követően vizsgálni kell, hogy a korlátozás nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát: „a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja pusztá megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata vagy más jogsérelem okozása” {3329/2017. (XII. 8.) AB határozat Indokolás [32]}.

[133] A sajtó-helyreigazításra irányuló igény vizsgálata során az Smtv. 12. § (1) bekezdés rendelkezéseire figyelemmel is alapvető kérdés annak eldöntése, hogy az adott közlés tényállítás, vagy értékítélet-e. Sajtó-helyreigazítás ugyanis csak tényekre vonatkozhat, annak alapjául valótlan tények állítása vagy híresztelése, illetve való tények hamis színben feltüntetése szolgálhat. Értékítélet, vélemény is megjelenhet tényből tényre következtetés formájában, ilyen esetben a tényállítás formájában megjelenő közlést támadó sajtó-helyreigazítás iránti kereset – az Smtv. 12. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően – akkor lehet alapos, ha a következtetés ténybelileg megalapozatlan, az értékítélet kifejtésére a logika alapvető szabályainak sérelmével került sor.

[134] A kijelentés tényállításként vagy értékítéletként minősítése nem a felek előadásán alapul. Az adott közlés vizsgálatát a bíróságnak az alapjogi szempontrendszer alapján kell elvégeznie, a véleményszabadság gyakorlásának határait a közügyeket érintő kérdésekben alapvetően az alkotmánybíróági gyakorlatban kialakított és a bíróságok által a konkrét ügyekben érvényesítendő szempontrendszer határozza meg. Ez a vizsgálat tehát egyértelműen túlmutat a felek jogi álláspontja szerinti nyilatkozatokhoz kötöttségen.

[135] Az Smtv. 12. § (1) bekezdésén alapuló helyreigazítási igény elbírálásánál a Kúria gyakorlata szerint a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell

értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is (a Kúria Pfv.20685/2021/4., Pfv.20619/2021/4., Pfv.21483/2021/5. számú határozata).

[136] A vélemény-nyilvánítás nem lehet sajtó-helyreigazítás alapja. Közügyekben történő vélemény-nyilvánítás esetén a vélemény részét képező tényállítások is a szabad vélemény-nyilvánításhoz való jog védelmét élvezik a közéleti vita szabad folyásához fűződő alkotmányos alapértékre figyelemmel (a Kúria Pfv.20136/2021/4. számú határozata).

[137] A kereset és az ellenkérelem előbbi keretei között, a fenti alapjogi szempontok figyelembevételével a bíróságnak abban kellett állást foglalnia, hogy az írás kifogásolt szövegrésze a felperes vonatkozásában valótlan tényeket állít-e, vagy a felperes tevékenységét, magatartását értékeli és annak egyfajta lehetséges értelmezése alapján a véleményét fogalmazza meg.

[138] A szöveg jelentéstartalmának meghatározása során az ítélkezési gyakorlat az átlagolvasó szemszögéből értékeli a közléseket. Ennek során figyelembe veszi, hogy az átlagolvasó a szöveget nem az egyes részletekre koncentrálna, azok részletező elemzésébe bocsátkozva, hanem jellemzően egyszer és egészében olvassa. Nem törekszik a szöveg alaposabb elemzésére, a tartalom meghatározásánál leegyszerűsítést alkalmaz. Figyelembe veszi a teljes szöveggörnyezetet, a szavaknak hétköznapi jelentést tulajdonít és jellemzően az érdektelen kívülálló nézőpontjából, összbenyomása alapján értékeli a közölteket.

[139] Mindemellett az átlagolvasó az alkalmanként előforduló provokatív, erőteljes kifejezéseket – a szerző véleményének részeként – képes úgy megítélni, hogy mentes marad azoknak a mondanivalót eltúlzó, illetve azt jelentéktelenítő hatásától is. Ez a szélsőséges értelmezést kerülő, kiegyenlítő értékelés azonban értelemszerűen csak a véleményeknél játszhat szerepet, nem vonatkozik azokra a kifejezett tényállításokra, amelyeken a szerző véleménye alapul.

[140] A jelentéstartalom meghatározásánál tehát a sajtóközlemény egészét, összefüggéseit, témáját és aktualitását egyaránt figyelembe kellett venni. Azzal, hogy az elsőfokú bíróság felhívása alapján az alperes a kifogásolt szövegrészeket megjelölte és azokon az egyes helyreigazítási kérelmei megalapozottságát bemutatta, a Pp. 7. § 12. pontja szerinti keresetváltoztatásnak nem tekinthető, a felperes a jogállításhoz képest eltérő vagy további érvényesíteni kívánt jogot nem állított. A kérelem, illetve annak valamely része tartalmát érdemben nem változtatta meg. A „valótlan állítás” és a „valós tény hamis színben való feltüntetése” fordulatok közötti változtatás nem tiltott abban az esetben, ha az előzetes kérelemben foglaltak alapján mindkét fordulat megvalósulása vizsgálható. A bíróság pedig a PK 15. számú állásfoglalásban írtak alapján a helyreigazítás szövegét – a helyreigazítási kérelem tartalmi körén belül – belátása szerint határozhatja meg.

[141] Az elsőfokú bíróság azzal, hogy a felperes által a keresetváltoztatásban megjelölt szövegrészeket, illetve a sajtóközlemény teljes tartalmát figyelembe vette, a jogvita alapjogi szempontú elbírálását, a kifogásolt közlésnek a kialakított jogértelmezési szempontok alapján történő vizsgálatát biztosította.

[142] A fellebbezéssel érintett egyes közlések tekintetében a Fővárosi Ítéltábla a következőknek tulajdonított jelentőséget.

[143] A felperes helyreigazítási kérelme annak közzétételére irányult, hogy az alperes valótlanul állította, hogy „valótlanul állítottuk, hogy felperesnek a pályázati novellák elbírálásakor biztos tudása volt a pályázók kilétéről oly módon, hogy a pályázók személyét az anonim novellákkal összekapcsolhassa”, továbbá „felperesnek a novellák elbírálásakor tudomása volt arról, hogy melyiket írta egyéb érdekelt”.

[144] Az „amellett, hogy a kiadó szerkesztője valójában tudja, kik a pályázók” mondatrész kontextusát az adja, hogy az alperes megkérdezte a kiadótól, hogy a szerkesztők

mikor ismerik meg a pályázók személyét, illetve figyelik-e a közösségi médiás aktivitásukat. A cikk ismerteti a kiadó válaszát és ennek, valamint az „Elmélyülő anonim kapcsolatok” alcím alatt bemutatott tényeknek, a Discord-szerver adminjai által folytatott kommunikációnak részletes bemutatása alapján fogalmazza meg azt a következtetést, hogy „A jelen cikkben szemléltetett viszonyokat tekintve ugyanakkor egyértelmű, hogy a pályázattal érintett szerkesztő és az egyes pályázók között folyamatos, aktív kapcsolat áll fenn, többek közt a pályázási szándék tárgyában is, amely minden lehetőséget megad arra, hogy a szerkesztő tudomást szerezzen arról, ki milyen tartalmú vagy műfajú írással fog pályázni”.

[145] A rendelkezésre álló adatok alapján valós tény, hogy a Discord-szerveren a tagok között kommunikáció folyt a novellapályázattal kapcsolatban, a bemutatott tények szerint egyéb érdekelt1 és más tagok is felvetették a részvételi szándékukat és arról is beszámoltak, hogy milyen tartamú írással terveznek pályázni. A nyilvános csoportnak a felperes is tagja, a tagok bejegyzései alapján maga is megnyilvánult, a kommunikációt figyelemmel követte, így az a határozott vélekedésként megfogalmazott következtetés, hogy „valójában tudja, kik a pályázók” nem okszerűtlen, a logika szabályaival nem áll ellentétben. Az átlagosan művelt és tájékozott olvasó számára egyértelmű, hogy a cikk szerzője azt kifogásolja, hogy a pályázat elbírálásának menete nem feltétlenül anonim, mert a felperes által nem bírálói minőségében, hanem más forrásból (online platformon megjelenő tartalmakból) szerzett információk felhasználása befolyásolhatja a pályázat elbírálását. A kijelentés valós tényekből levont következtetés, amely nem igazítható helyre.

[146] A cikk olyan állítást, hogy felperesnek a pályázati novellák elbírálásakor bizonyosan ismerte a pályázók kilétét, nem tartalmaz. A felperes a helyreigazítási kérelmében a közlésnek a szöveggörnyezetéből kiragadott, olyan többlettartalmat tulajdonított, amelyet az írás sem közvetlenül, sem közvetve nem tartalmaz. A cikk olyan tartalmat sem közöl, amely szerint a felperes ismeretei kiterjednének arra, hogy „ki milyen művel pályázott”.

[147] A sajtóközlemény szerzője azt sem állítja, hogy a felperesnek tudomása volt a pályázati novellák elbírálásakor arról, hogy melyiket írta egyéb érdekelt1.

[148] A cikk ugyanis a következőket tartalmazza.

[149] „2024.04.25-én egyéb érdekelt1 tag-elte felperest, amikor azt kérdezte: »Klíma-scifiből érezhetően többet kaptok mostanában, vagy annyira azért nem érdeklí az emberek?« Aztán 2024. 04.30-án az író az azt posztolta a Discordon: »Ma művészkörön felolvastam a novellát, amit a kiadóra szánok, és azóta arról faggatnak a gyerekek, hogy mi történt utána a szereplőkkel, hogy a srác ugye nemcsak hazudott, a világban ugye tényleg van reinkarnáció, hogy a csaj ugye nem halt meg, vagy ha igen, akkor nem teljesen; ugye itt nincs vége a történetnek, ugye van tovább. Ha nem is jutok be vele, az, hogy így megmozgattam a gyerekek fantáziáját, az már önmagában nagyobb eredmény, mint egy megjelenés.« A posztot, amellyel a szerző egyértelműen nyilvánosságra hozta, milyen tartalmú írással tervez pályázni a kiadóhoz, felperes is lájkolta”.

[150] egyéb érdekelt1 a Discord-szerveren ismertette, hogy a művészkörön a gyerekeknek felolvasta egy novelláját és a bejegyzésében annak tartalmára és a pályázási szándékára is utalt. A bejegyzést a felperes lájkolta. E tényekből okszerűen következtethető, hogy a felperesnek tudomása volt arról, hogy egyéb érdekelt1 milyen tartalmú novellával akar pályázni. Ez azonban nem hordozza azt a tartalmat, hogy a felperes a pályázatok elbírálásakor tudta, hogy melyiket írta egyéb érdekelt1. A felperes e közléseknek – azokat szöveggörnyezetükből kiragadva – a cikkből eltérő, az írás által nem közvetített jelentéstartalmat tulajdonított.

[151] A helyreigazítás „azt a valós tény, hogy felperes a Discord nevű szerveren magánemberként tag, abban a hamis színben tüntette fel, mintha ennek köze lenne a kiadó kiadónál szerkesztőként végzett, valamint a pályázatok elbírálásakor bíráló bizottsági tagjaként végzett munkájához” szövege tekintetében az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a helyreigazítás ilyen tartalmú megszövegezésével túlterjeszkedett a felperes kérelmén.

[152] A felperes ugyanis a helyreigazítási kérelmében nem jelölte meg, hogy az alperes melyik valós tény milyen hamis színben tüntette fel. A magánemberként való részvétel – függetlenül a szó tényleges jelentésétől – hamis színben való feltüntetése a cikk mondanivalója, a kifogásolt közlés (hamisan keltették azt a benyomást, hogy felperes az általunk hivatkozott Discord-szerveren a kiadó kiadójának szerkesztőjeként, e minőségében lenne jelen) tartalma alapján nem is értelmezhető. A rendelkezésre álló adatok szerint a felperes és a szerver egyéb tagjai egymást ismerik, a tagoknak tudomása van arról, hogy a felperes a kiadó kiadó szerkesztője, aki a novellapályázat elbírálásában részt vesz.

[153] A szerveren a pályázat tekintetében is folyt kommunikáció a tagok között. E vonatkozásban a felperes magánemberi és szerkesztői minősége nem szétválasztható és önállóan egyik sem értelmezhető. A felperes ugyanis – akár magánemberként, akár szerkesztőként határozta meg magát – a tagok bejegyzéseiről tudomást szerzett, azok tartalmát megismerte, amiből okszerűen következik, hogy ezeket az információkat a kiadó szerkesztőjeként is megismerte. A helyreigazítási kérelme tehát e körben sem megalapozott.

[154] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a fellebbezéssel érintett részében megváltoztatta és a keresetet teljesen elutasította.

[155] A fellebbezés eredményes, a felperes az első- és másodfokú eljárásban is pervesztes; a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének perköltségre vonatkozó rendelkezéseit is megváltoztatta, mellőzve az alperes perköltségben és illetékben marasztalását.

[156] A Pp. 364. § utaló rendelkezése szerint irányadó Pp. 81. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 83. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az cég1 Kft. részére az alperes jogi képviselőjének munkadíjából álló együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére.

[157] Annak mértékét az elsőfokú eljárásra vonatkozóan az áfafigyeztetési kötelezettség figyelembevételével a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja szerint, a másodfokú eljárásban a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2014. (XII. 9.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja szerint a megbízási szerződés alapján felszámítottal egyező összegben állapította meg. Annak összege az elsőfokú eljárásra 570.000 forint + áfa, a másodfokú eljárásra 280.000 forint + áfa.

[158] A tárgyi illetékfeljegyzési jogra tekintettel meg nem fizetett 36.000 forint kereseti és 48.000 forint fellebbezési illeték megtérítésére is a pervesztes felperest kötelezte a másodfokú bíróság a Pp. 83. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése, a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdés b) és c) pontjában, 42. § (1) bekezdés a) pontjában, a 46. § (1) bekezdésében, valamint a 62. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltakra tekintettel.

[159] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától –

számított 60. napon esedékes. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájának száma 10032000-01070044-09060018.

[160] A másodfokú bíróság tájékoztatja a felperest, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesz eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2025. június 5.

Dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

Dr. Stecbauer Anita s.k.
bíró